

فطریه را به چه کسی بدهیم؟

این روزها تا دلتان بخواهد موسسات و انجمن‌های مختلفی به پیشواز جمع‌آوری فطریه‌ها رفته‌اند و امسال هم سطح بسیاری از معابر شهرها، مملو از صندوق‌های جمع‌آوری فطریه شده است؛ صندوق‌هایی که نه بر دخلش نظارت می‌شود و نه بر خرجش.

با فرا رسیدن عید فطر، برخی موسسات با راه‌اندازی صندوق‌های فطریه، سودجویی می‌کنند فطریه را به چه کسی بدهیم؟

این روزها تا دلتان بخواهد موسسات و انجمن‌های مختلفی به پیشواز جمع‌آوری فطریه‌ها رفته‌اند و امسال هم سطح بسیاری از معابر شهرها، مملو از صندوق‌های جمع‌آوری فطریه شده است؛ صندوق‌هایی که نه بر دخلش نظارت می‌شود و نه بر خرجش.

اگرچه نیت بسیاری از این انجمن‌های خیریه برای جمع‌آوری فطریه، انساندوستانه است، اما نمی‌توان کتمان کرد که برخی موسسات از این فطریه‌ها سوءاستفاده می‌کنند و مبالغ جمع‌آوری شده از صندوق‌های فطریه را به دست نیازمندان واقعی نمی‌رسانند.

موضوع نظارت بر فعالیت انجمن‌های خیریه، بحث تازه‌ای نیست و کارشناسان حوزه اجتماعی بارها نسبت به لزوم نظارت جدی بر فعالیت این‌گونه موسسات هشدار داده‌اند؛ بخصوص در مناسبت‌های مذهبی مانند عید فطر که مردم ایران برای انجام فرایض دینی خود، نذورات و وجوهات شرعی را برای اهدا به نیازمندان مهیا می‌کنند، حضور پررنگ برخی از موسسات سودجو موجب می‌شود که بخشی از فطریه‌های جمع‌آوری شده به دست نیازمندان واقعی نرسد.

صندوق‌های بی‌شمار

فطریه یکی از احکام فروع دین اسلام به حساب می‌آید که مطابق فقه شیعه، اگر فردی خودش فقیر نباشد، باید فطریه‌اش را از غروب آفتاب شب عید فطر تا ظهر روز عید، به دست فرد نیازمند برساند.

اما با وجود رواج زندگی‌های شهری و ماشینی، برخی از مردم حتی با همسایگان دیوار به دیوار خود هم ارتباط چندانی ندارند و در این شرایط برای آنها دشوار است که بخواهند فرد نیازمندی را برای پرداخت فطریه پیدا کنند. وجود چنین شرایطی باعث شده است که برخی از مردم فطریه خود را درون صندوق‌های فطریه موجود در سطح شهر بیندازند، اما در بسیاری از موارد معلوم نیست که مسئول این صندوق‌ها چه کسی یا چه گروهی است یا مبالغ فطریه‌های جمع‌آوری شده در چه راهی مصرف می‌شود؟

حسین نبی‌لو، دبیر ستاد زکات کشور در این باره به جام‌جم می‌گوید: اغلب فقها بر این باور هستند تا زمانی که نیازمندی در شهر محل زندگی ما زندگی می‌کند، باید حتماً فطریه را به آن فرد فقیر بدهیم و با وجود آن که امروزه در همه شهرها نیازمند وجود دارد، بنابراین می‌توانیم فطریه‌مان را به فقرای شهرمان بدهیم.

وی با اشاره به اهمیت پرداخت فطریه در فقه شیعه تأکید می‌کند: تا زمانی که فرد فقیری در جمع خویشاوندان ما باشد، باید فطریه را به آن فرد فقیر پرداخت کنیم و در غیر این صورت باید فطریه را به همسایه فقیر خود بدهیم؛ اگر باز هم قادر به انجام این کار نبودیم، باید فطریه را به مسجد محل یا امام‌جماعت مسجد تحویل دهیم تا او بتواند این فطریه را به فقرای محل برساند.

نبی‌لو با اشاره به وجود سودجویی برخی افراد و گروه‌ها از صندوق‌های فطریه اظهار می‌کند: برای جلوگیری از سوءاستفاده‌های احتمالی، مردم از طریق همین سه شیوه به پرداخت فطریه اقدام کنند، زیرا ممکن است در غیر این صورت از فطریه‌ها سوءاستفاده شود؛ حتی اگر نتوانستند فطریه‌هایشان را به مسجد محل بدهند، می‌توانند فطریه‌ها را به همان مسجدی تحویل دهند که در آن نماز عید فطرشان را برگزار می‌کنند.

فطریه برای ساخت مدرسه و مسجد نیست

بسیاری از مردم گمان می‌کنند که می‌توانند فطریه خود را در هر امر خیری که پیش می‌آید، مصرف کنند و حتی گاه برخی انجمن‌ها اعلام می‌کنند که مثلاً برای تجهیز ساختمان انجمن خیریه و مواردی از این دست، نیاز به فطریه‌های مردم دارند، اما دبیر ستاد زکات کشور در این درباره می‌گوید: اکثر فقها می‌گویند تا زمانی که در شهری فقیر وجود دارد، حتی پرداخت فطریه برای ساخت مسجد و مدرسه هم جایز نیست. وی با بیان این‌که فطریه مثل زکات است، تأکید می‌کند: تا وقتی که فقیر هست، فطریه فقط به فرد فقیر می‌رسد؛ به همین دلیل پیشنهاد می‌کنیم که مردم فطریه‌شان را خودشان به طور مستقیم به دست افراد فقیری که می‌شناسند،

امکان پرداخت فطره به زلزله‌زدگان

نبی‌لو با اشاره به مشکلات اخیر زلزله‌زدگان آذربایجان شرقی عنوان می‌کند: برخی از مراجع تقلید مثل آیت‌الله مکارم‌شیرازی و آیت‌الله صافی گلپایگانی، اجازه مصرف فطره‌ها در راه کمک به زلزله‌زدگان اخیر کشورمان را صادر کرده‌اند.

وی می‌افزاید: البته فقط افرادی که از این مراجع دینی تقلید می‌کنند می‌توانند فطره‌های خود را به زلزله‌زدگان اعطا کنند و در غیر این صورت باید به فتوای مرجع تقلیدشان عمل کنند.

فطره امسال چقدر است؟

دفتر آیت‌الله سیستانی اعلام کرد که میزان زکات فطره برای هر نفر سه کیلوگرم گندم است که مبلغ ریالی آن برابر است با حداقل 2500 تومان و میزان کفاره (یک مد طعام) 750 گرم نان، آرد یا ماکارونی است که معادل ریالی آن ده هزار ریال برابر با یک هزار تومان است. همچنین دفتر آیت‌الله حسین وحید خراسانی نیز اعلام کرد میزان زکات فطره 2500 تومان و میزان کفاره (یک مد طعام) 750 گرم گندم است که معادل ریالی آن برابر است با ده هزار ریال برابر با یک هزار تومان.

دفتر آیت‌الله نوری همدانی نیز میزان فطره را 2500 تومان و میزان کفاره (یک مد طعام) را 700 تومان اعلام کرد. همچنین دفتر آیت‌الله مکارم‌شیرازی اعلام کرد که اگر قوت غالب مومنین و روزه‌داران گندم باشد، باید به ازای هر نفر مبلغ 2500 تومان به عنوان زکات فطره پرداخت کنند و میزان فطره افرادی که قوت غالب آنان برنج باشد، مبلغ 7000 تومان است.

شاید دوشنبه عید فطر باشد

این روزها در حالی آخرین لحظات حضور در ماه مهمانی خدا را پشت سر می‌گذاریم و به استقبال عید سعید فطر می‌رویم که عده‌ای از رصدگران برای رویت هلال ماه شوال آماده می‌شوند. هر سال از آنجا که در تقویم قمری این احتمال وجود دارد که سه ماه قمری متوالی 29 روزه یا چهار ماه قمری متوالی 30 روزه باشد بحث استهلال و رویت ماه شوال در روزهای آخر ماه رمضان مطرح می‌شود.

آن‌طور که در وب‌سایت ستاد استهلال آمده، به احتمال 70 درصد روز دوشنبه عید است و رمضان امسال 30 روزه خواهد بود. تفسیر نمودارها و آمار و ارقام منتشر شده نشان می‌دهد زمان مقارنه ماه و خورشید، ساعت 20 و 26 دقیقه روز جمعه بیست‌وهفتم مرداد است. به این ترتیب با توجه به پارامترهای نجومی امکان مشاهده هلال ماه در شامگاه شنبه بیست‌وهفتم مرداد در کشور ما چه با چشم غیرمسلح و چه با استفاده از ابزار اپتیکی مانند تلسکوپ و دوربین وجود نخواهد داشت.

گفته می‌شود ممکن است در این تاریخ پس از اذان ظهر بتوان هلال را در آسمان روز و با استفاده از تلسکوپ مشاهده کرد. اما آنچه به اعتقاد کارشناسان ستاد استهلال دفتر مقام معظم رهبری بدیهی است، این‌که در شامگاه یکشنبه بیست‌ونهم مرداد، هلال ماه پس از غروب خورشید در صورت مساعد بودن شرایط جوی با چشم غیرمسلح بسادگی مشاهده می‌شود و بنابراین احتمال این‌که یکشنبه اول شوال و عید فطر باشد تنها 30 درصد است.

نقشه‌های نجومی نیز نشان می‌دهد که غروب شنبه دیدن ماه در منطقه ما غیرممکن خواهد بود، اما با این حال باز هم از شنبه ده گروه استهلال به نقاط مختلف استان تهران و ده تا 12 گروه نیز به استان‌های غربی کشور اعزام می‌شوند تا به دنبال ماه نوي شوال بگردند.

امین جلالوند / گروه جامعه